

Holistic renovation of modernism housing

**Rūta Leitanaite, Lietuvos architektų sąjunga
2024 04 25, APVA konferencija**

HOLISTINĖ SOVIETMEČIO MIKRORAJONŲ RENOVACIJA

Masinės statybos daugiabučių mikrorajonai, pastatyti po II Pasaulinio karo turi didelį potencialą suteikti kokybišką, visiems prieinamą (įperkama) gyvenamąją aplinką.

Rumiškė, Klaipėda. Arch. PuPa

IŠŠŪKIAI

Mažas gyventojų susidomėjimas renovacija

DABARTINĖS RENOVACIJOS TRŪKUMAI

- **Prarastas architektūrinis identitetas**
- **Nesukuriama pridėtinė vertė**
- **Neįtraukiama bendruomenė**

ARCHITEKTŪRA

**gali suderinti energiją taupančias
technologijas ir kokybišką erdvių dizainą taip,
kad žmogui būtų sukurti patrauklūs ir patogūs
namai.**

Holistic renovation
of modernism
housing

Tikslai:

- Suburti kūrybinę-mokslinę grupę (Think-Tank)**
- Sukurti metodologiją / sprendimų katalogą**
- Pilotinis projektas**

INICIATYVA “HOLISTINĖ SOVIETMEČIO DAUGIABUČIŲ MIKRORAJONŲ RENOVACIJA”

Madrido Forumas 2022:

- Virtuali konferencija
- (įrašas <https://www.youtube.com/watch?v=A8q58NWcV-A>)
- Paroda
- Knyga

Organizers

Partners

Sponsors

TARPTAUTINĖ KONFERENCIJA “HOLISTIC RENOVATION OF MODERNISM HOUSING”

2022 balandžio 11 d.

- TYRIMAI
- GERIEJI PAVYZDŽIAI

12:00–12:30 **Christophe Hutin**

[Christophe Hutin
Architecture, FR]

12:30–13:00 **Xander Vermeulen Windsant**

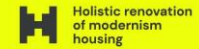
[Principal of XVM architectuur, Amsterdam, NL]

Renovating more than just buildings

PARODA “HOLISTIC RENOVATION OF MODERNISM HOUSING”

11 PROJEKTŲ IŠ EUROPOS

Exhibition opening:
16th of May, 2022, 15:45 CET.
Venue – COAM, Sala Mercadal,
C/ Hortaleza 63, 28004 Madrid, Spain

Organizers **uia** **BY AU** **Latvian Architecture Society** **FAL**

Partners **AHA** **ace**

Sponsors

HOLISTINIS POŽIŪRIS

ENERGETINIS EFEKTYVUMAS

INŽINERINIŲ SISTEMŲ RENOVACIJA

URBANISTINIS INTEGRALUMAS, LOGIŠKA
URBANISTINĖ STRUKTŪRA, MIKRRORAJONO
FUNKCIONALUMAS

KIEKVIENO PRIVATAUS BŪSTO PAGERINIMAS

LAUKO IR VIDAUS BENDRŲJŲ ERDVIŲ
PAGERINIMAS

MIESTIŠKO GYVENIMO BŪDO SUKŪRIMAS
(PAPILDOMOS FUNKCIJOS)

VIENTISAS ARCHITEKTŪRINIS ĮVAIZDIS

STIPRIOS BENDRUOMENĖS, SOCIALINĖ
LYGYBĖ, PRIEINAMUMAS VISIEMS

SUGYVENIMO KARTU KULTŪROS, TVARAUS
GYVENIMO BŪDO KŪRIMAS

STATYBOS IR PASTATO NAUDOJIMO TVARUMAS
IR EKOLOGIJA

TECHNOLOGINĖS INOVACIJOS

INOVATYVŪS FINANSAVIMO IR TEISINIAI
SPRENDIMAI

Rumpiškė, Klaipėda. Arch. PuPa

Dolphin house, Dublinas, Airija.
Arch. Stefan Lowe

PRIEŠ RENOVACIJĄ

IŠŠŪKIS

**Neigiamas
įvaizdis**

REKOMENDACIJA

**Suvokimo pakeitimas – gražu yra tai, kas
tvaru ir funkcionalu**

**Stiprus gyvenamosios aplinkos identitetas
yra gyventojų meilės ir prisirišimo prie
vietos pagrindas**

De Flat, Kleiburg; Amsterdamas, Olandija. NL architects and XVW architectuur

IŠŠŪKIS

**Nudėvėtos,
nesaugios,
nepatrauklios
viešosios
erdvės**

REKOMENDACIJA

**Pagerintos viešosios erdvės, naujų viešų
veiklų/funkcijų įvedimas**

**Pusiausvyra tarp privačių ir viešų lauko
erdvių**

Viešosios erdvės Rumpiškėje, Klaipėdoje. Arch.: Pupa. Foto: N.Tukaj

IŠŠŪKIS

**Nepakankama
viešu, bendrų
veiklų
infrastruktūra**

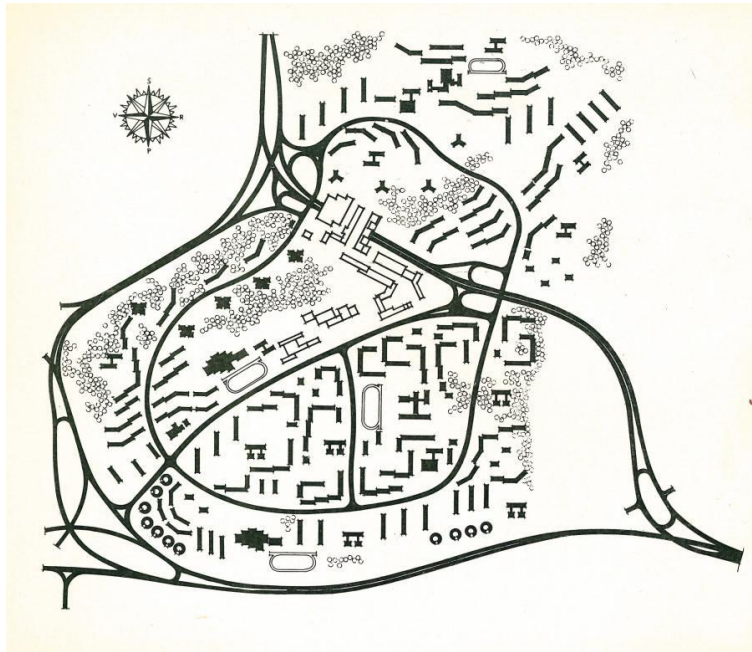
REKOMENDACIJA

**Priedamos naujos viešos funkcijos (lauke ir
viduje, pirmame aukšte): patalpos biurams,
paslaugoms, kultūrai, švietimui,
pramogoms; bendro naudojimo patalpos
(terasos, dirbtuvės, t.t.)**

IŠŠŪKIS

**Trūksta tyrimų
ir duomenų**

REKOMENDACIJA

**Prieš kiekvieną renovacijos projektą atlikti
holistinius tyrimus (meninės idėjos kūrimas
ir įgyvendinimas; bendruomenės apklausa;
konstrukcijų tyrimai, t.t.)**

Lazdynų mikrorajonas. Vilnius, Lietuva

IŠŠŪKIS

**Ideologinis
konfliktas**

Lazdynų mikrorajonas Vilniuje

REKOMENDACIJA

**Renovacijos vizija – kuriama patraukli
aplinka, kuri būtų alternatyva Senamiesčio
žavesiui ir priemiesčių patogumui**

Gatvė Vilniuje

IŠŠŪKIS

**Butai netinkami
šiandienos
gyvenimo būdui
ir poreikiams**

REKOMENDACIJA

Butų įvairovė

**Butų pagerinimas ir išplėtimas: išplanavimo
pakeitimas, terasų, balkonų pridėjimas, t.t.**

IŠŠŪKIS

**Butai netinkami
šiandienos
gyvenimo būdui
ir poreikiams**

REKOMENDACIJA

Butų įvairovė

**Butų pagerinimas ir išplėtimas: išplanavimo
pakeitimas, terasų, balkonų pridėjimas, t.t.**

Orsted Gardens, Kopenhaga, Danija. Tegnestuen LOKAL

IŠŠŪKIS

**Vieša erdvė lauke
naudojama kaip
automobilių
aikštelė**

REKOMENDACIJA

**Inovatyvūs alternatyvaus „minkšto“
mobilumo sprendimai**

De Flat, Kleiburg; Amsterdamas, Olandija. NL architects ir XVW architectuur

IŠŠŪKIS

**Sunku priimti
bendrus
sprendimus**

REKOMENDACIJA

**Moderuoti diskusijas, edukacinius renginius,
skatinti bendruomenes kalbėtis ir priimti
bendrus sutarimus**

IŠŠŪKIS

**Nepakankami
gyventojų
finansiniai
resursai**

REKOMENDACIJA

**Valstybės ar miesto finansinės strategijos:
lengvatos, dalinis mokėjimas. Nauji verslo
modeliai, pritraukiant privatų verslą
(priestatai, išplėtimai). Kooperatyvinio būsto
modelis**

BLUEBERRY HILL, Les Myrtilles bendrabučio Meythete renovacija ir išplėtimas – ANNECY, FR. Think Tank

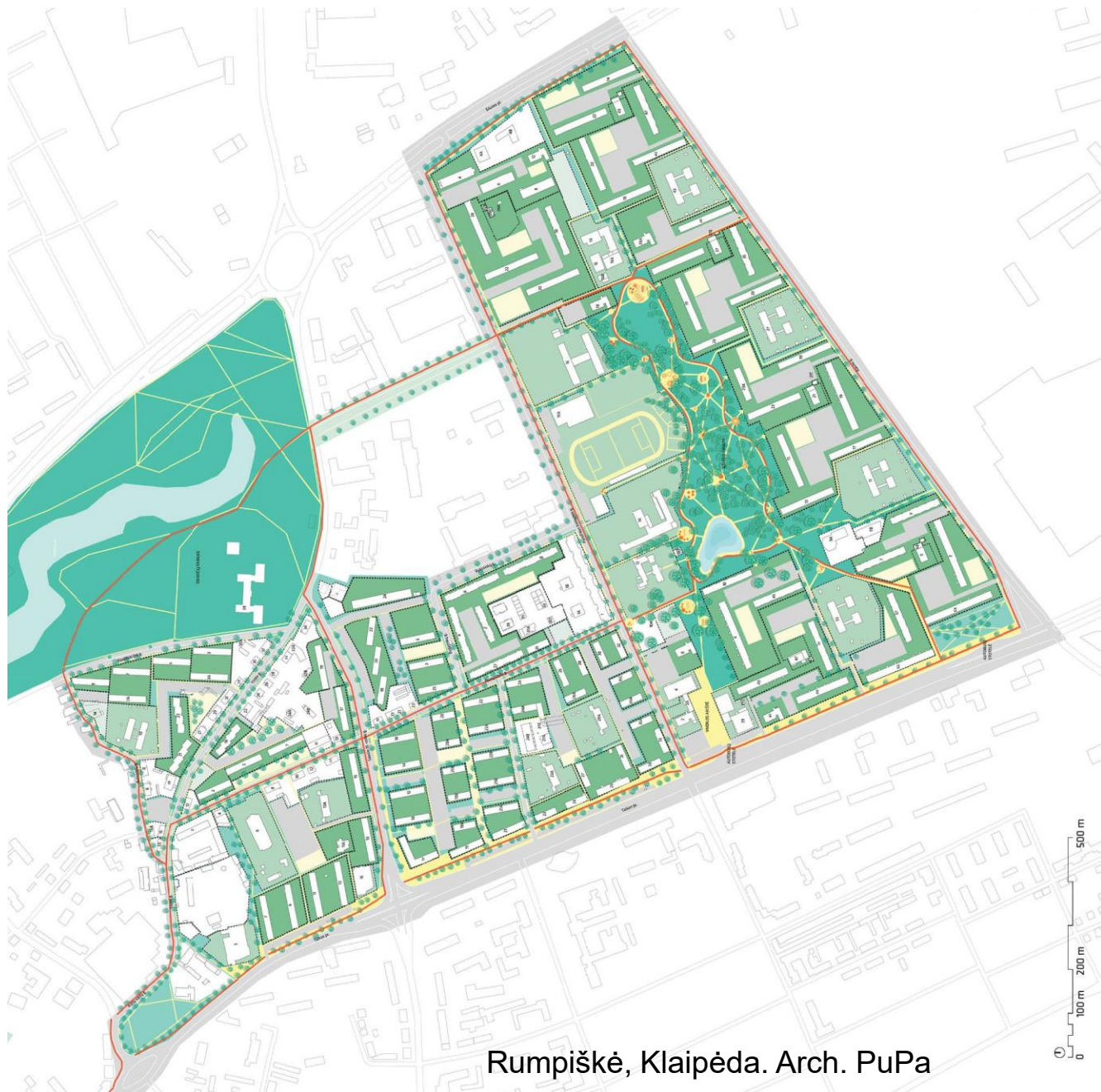
PO / PER RENOVACIJA

IŠŠŪKIS

**Fragmentinė
renovacija (po
vieną namą)**

REKOMENDA CIJA

**Mikrorajonas
turi būti
suvokiamas
ir
projektuojam
as kaip
nedalomas
vienetas
(įskaitant
viešąsias
erdves).**

IŠŠŪKIS

**Sudėtingas
renovacijos
proceso
organizavimas,
nes gyventojai
gyvena butuose**

REKOMENDACIJA

Renovacija, gyventojų neiškraustant

Grand Parc Bordeaux. Lacaton & Vassal + Frédéric Druot + Christophe Hutin architecture

IŠŠŪKIS

**Sudėtingas
renovacijos
proceso
organizavimas,
nes gyventojai
gyvena butuose**

REKOMENDACIJA

Renovacija be gyventojų

Panelak. Gut Gut, Slovakija

IŠŠŪKIS

**Suardytas
urbanistinis,
vizualinis
architektūrinio
įvaizdžio
vientisumas,
vizualiniai ryšiai,
vietos dvasia,
tradicinės veiklos**

REKOMENDACIJA

**Prioritetas suteikiamas urbanistiniam
vientisumui. Dizainas kuriamas „nuo visumos
iki detalės“.**

Išlaikomas architektūrinis morfotipas

**Išsaugota ir pagerinta viešųjų erdvių sistema
mikrorajone**

**Architektūrinis identitetas pabrėžiamas
išsaugant originalias, savitas detales**

Serpentine house
renovacija, Kati Salonen &
Mona Schalin Architects,
Suomija

IŠŠŪKIS

Gyventojai nesusitapatina su gyvenamąja vieta, jos nemyli ir neprižiūri

Nepasikeičia gyvenimo būdas, nesuaktyvėja (o kartais net nutrūksta) egzistavusios tradicinės bendros veiklos

REKOMENDACIJA

Vietinių bendruomenių įtraukimas ir edukacija renovacijos proceso metu. Eksperimentai

Bendruomenės iniciatyva „Šilainių sodai“, Kaunas

IŠŠŪKIS

**Gentrifikacija
(socialinė
atskirtis)**

PASIŪLYMAS

**Būsto įvairovė ir nuosavybės valdymas,
užtikrinant socialinio mišrumo galimybę**

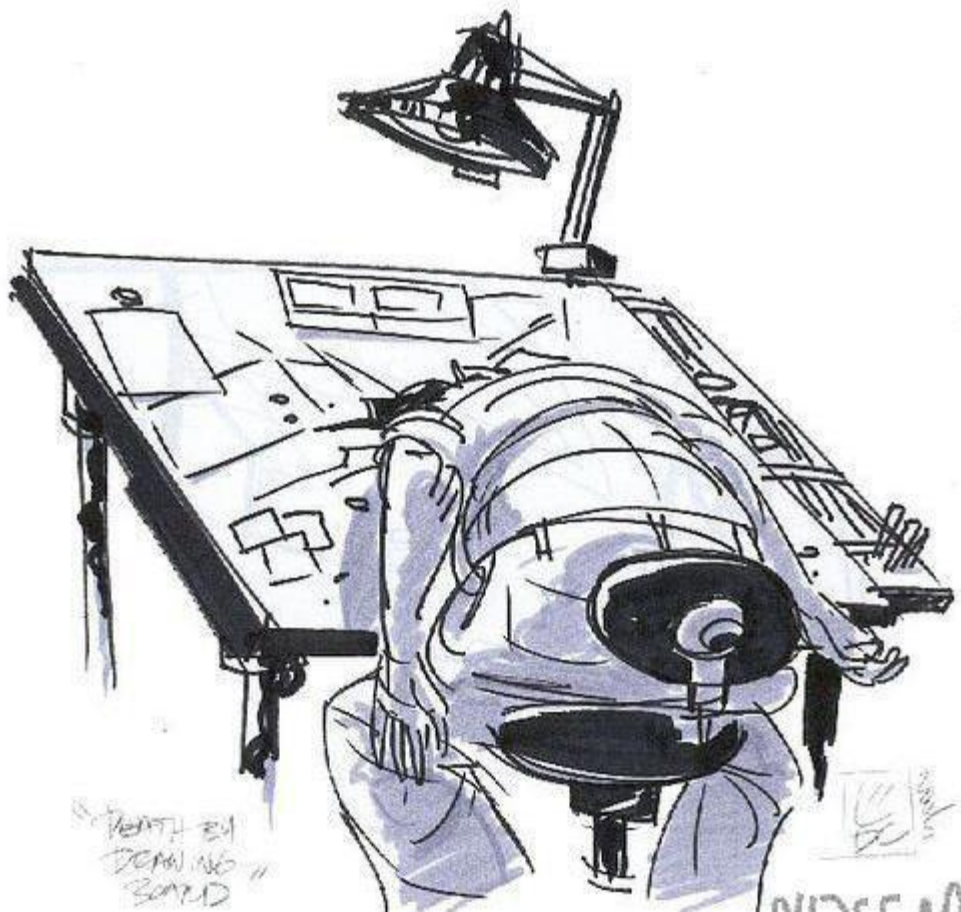
Grand Parc Bordeaux. Lacaton & Vassal + Frédéric Druot + Christophe Hutin
architecture

IŠŠŪKIS

**Nepakankama
planavimo
specialistų
kompetencija**

REKOMENDACIJA

**Specialistų kompetencijos kėlimas (kursai,
mokymai, kūrybinės dirbtuvės, t.t.)**

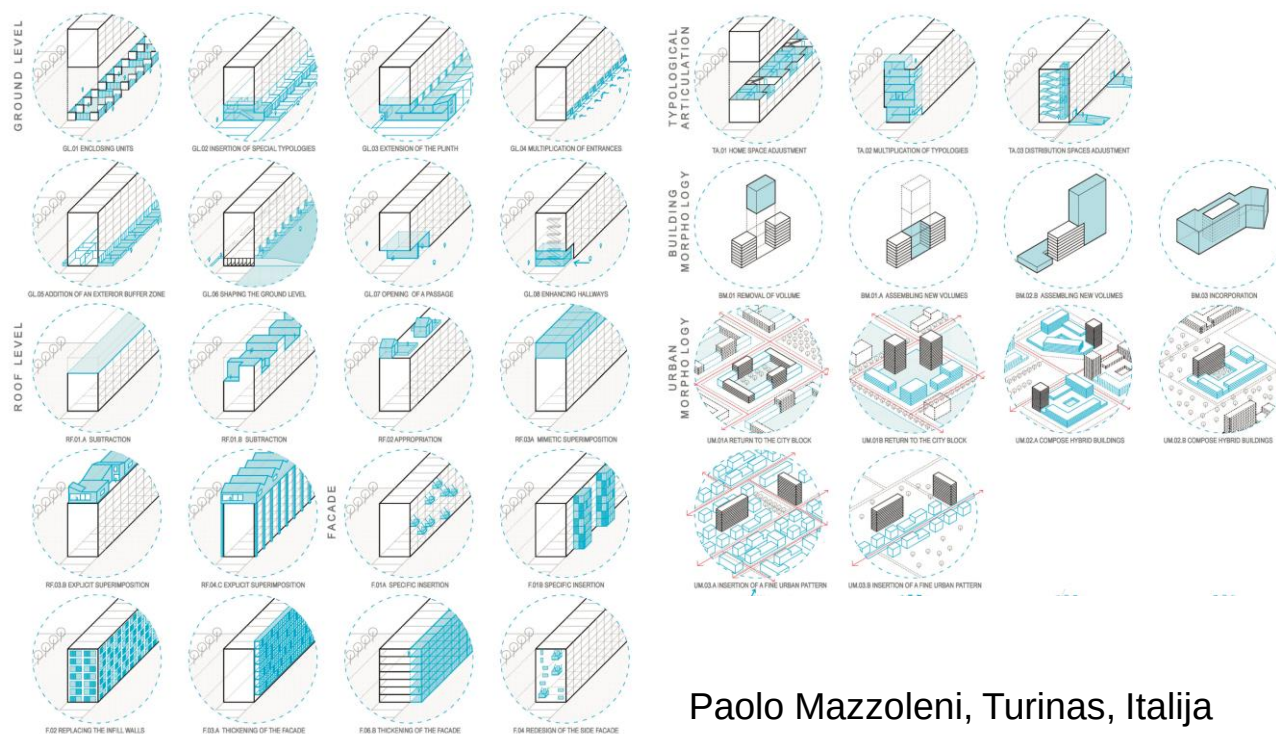
IŠŠŪKIS

**Savivalda neturi
įrankių nei
resursų rengti
bendras
urbanistines
vizijas visam
mikrorajonui**

REKOMENDACIJA

**Nauji teisiniai ir finansavimo mechanizmai,
skatinantys bendrą viso mikrorajono
renovaciją**

**Aktyvi miesto administracija, kurianti
renovacijos strategijas ir vizijas**

URBAN
BRICOLAGE

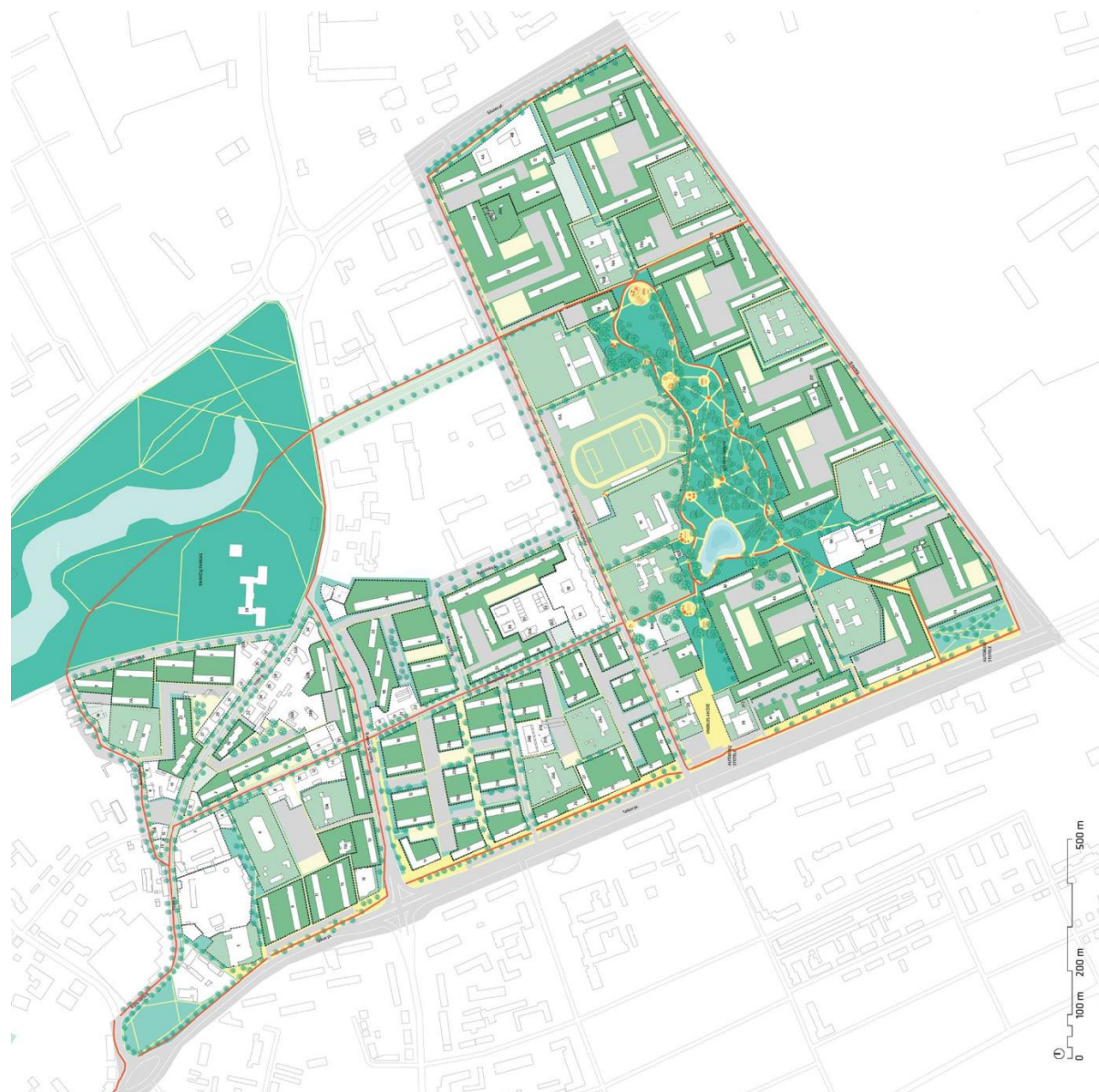
Paolo Mazzoleni, Turinas, Italija

HOLISTINĖ DAUGIABUČIŲ MIKRORAJONŲ RENOVACIJA GAIRĖS

- **TYRIMAI:** meninė, istorinė vertė; gyventojų lūkesčiai; techninis, ekonominis potencialas
- **PROJEKTO PLANAVIMAS** (apimtis, suinteresuotos šalys, žingsniai, atsakomybės)
- **FINANSINIAI, TEISINIAI MECHANIZMAI**
- **PILOTINIAI PROJEKTAI:** „in situ“ bendradarbiavimo ir eksperimentavimo „laboratorijos“; eksperimentiniai tvarumo sprendiniai; architektūriniai eksperimentai realiame mikrorajone
- **RENOVACIJOS KOMPETENCIJŲ CENTRAS** (komunikacija, švietimas, kompetencijų kėlimas: specialistams, institucijoms, bendruomenėms, gyventojams, piliečiams)

HOLISTINĖ SOVIETMEČIO MIKRORAJONŲ RENOVACIJA

Rumpiškė, Klaipėda.

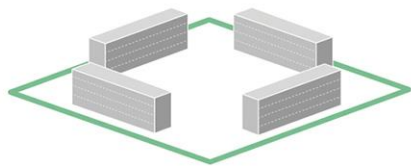
Urbanistinė vizija. PuPa

**Ažuolų parkas.
Vaidilos aikštė.
Tvenkinys.**

Arch. PuPa

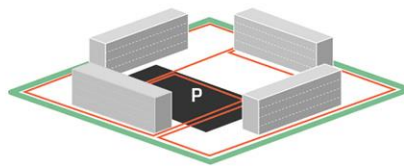

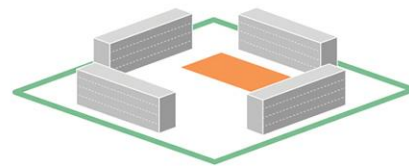
Group of houses form neighbourhood community unit

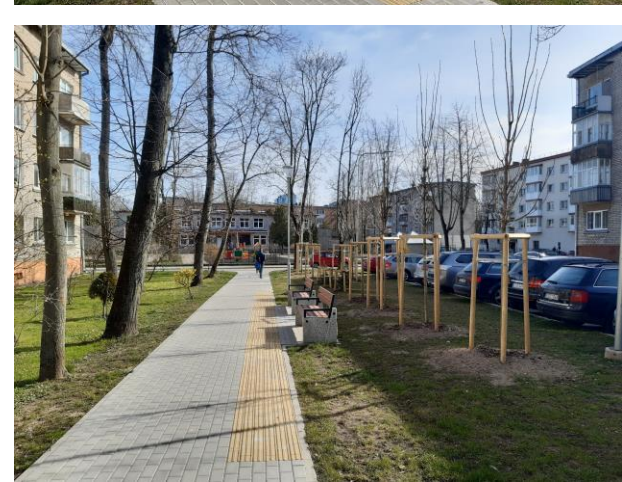
The best quality environment is provided at the entrances

Neighbourhood car parking is grouped in one area

Neighbourhood community spaces

BENDROS REKOMENDACIJOS

- **PARAMA SAVIVALDAI KURIANT URBANISTINES VIZIJAS**
- **PIRMA INVESTICIJA – VIEŠOMS ERDVĖMS**
- **EDUKACIJA BENDRUOMENĖMS**

Co-funded by
the European Union

ARCHITECTS FOR
HERITAGE IN UKRAINE.
RECREATING IDENTITY
AND MEMORY

АРХІТЕКТОРИ ДЛЯ
СПАДЩИНИ В УКРАЇНІ.
ВІДТВОРЕННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ
ТА ПАМ'ЯТІ

The project UREHERIT addresses the topics of **evaluation, preservation, and restoration** of the urban and architectural heritage in Ukraine during and after the war, treating it as a **resource** for sustainable cultural, social, environmental, and economic recovery, while solving challenges of preservation, re-definition and highlighting the national and local cultural identity and reflect the memory in the rebuilding.

UREHERIT

TOPICS / WORK GROUPS

HERITAGE VALUE
ASSESSMENT

DAMAGE
ASSESSMENT

ARCHITECTURAL
DESIGN
COMPETITIONS

HOLISTIC
RENOVATION OF
MODERNISM
HOUSING

PARTICIPATORY
PROCESS IN
HERITAGE
PROTECTION

TECHNOLOGIES AND
HERITAGE

CPD PROGRAM

BA EDUCATIONAL
PROGRAM

Co-funded by
the European Union

WG “HOLISTIC RENOVATION OF MODERNISM HOUSING”

Martynas Marozas (Chair, LT)

Maren-Anna Gilberg Nyjordet NO

**Johan De Wachter
NL**

**Andrej Shcherbina
UA**

**Tanya Boyko
UA**

**Alona Subin
UA**

**Gintarė Kapočiūtė
LT**

Yevgen Zapotochnyi UA

**Martynas Mankus
LT**

**P. Tomasz Wilk
PL**

**Mykhailo Shevchenko
UA**

**Svitlana Biriuk
UA**

Co-funded by
the European Union

ARCHITECTS FOR
HERITAGE IN UKRAINE.
RECREATING IDENTITY
AND MEMORY

АРХІТЕКТОРИ ДЛЯ
СПАДЩИНИ В УКРАЇНІ.
ВІДТВОРЕННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ
ТА ПАМ'ЯТІ

DELIVERABLES

- ANALYSIS REPORT OF THE STOCK CONDITION AND NEEDS
- DRAFT RECOMMENDATIONS (VISION, AMBITION, TOOLS, METHODOLOGY)
- 3 PILOT PROJECTS
- DISCUSSION WITH UKRANIAN COMMUNITIES
- FINAL SET OF RECOMMENDATIONS

**Rūta Leitanaite, Coordinator of UREHERIT
Architects Association of Lithuania**

INFO@UREHERIT.EU

WWW.UREHERIT.EU

[WWW.FACEBOOK/UREHERIT](https://www.facebook.com/UREHERIT)

Holistic renovation of modernism housing

**Rūta Leitanaite, Lietuvos architektų sąjunga
2024 04 25, APVA konferencija**